

REPUBLIKA SLOVENIJA
VLADA REPUBLIKE SLOVENIJE

Gregorčičeva 20–25, SI-1001 Ljubljana

T: +386 1 478 1000

F: +386 1 478 1607

E: gp.gs@gov.si

<http://www.vlada.si/>

Številka: 14101-1/2019/7

Datum: 13. 6. 2019

Stališče Vlade Republike Slovenije glede upravičenosti do invalidskega nadomestila za osebe, ki imajo statusa invalida na podlagi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov

Varuh človekovih pravic Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Varuh) je prejel pobudo fizične osebe v zvezi s statusom invalida na podlagi Zakona o zaposlitveni rehabilitaciji in zaposlovanju invalidov (Uradni list RS, št. 16/07 – uradno prečiščeno besedilo, 87/11, 96/12 – ZPIZ-2 in 98/14; v nadaljnjem besedilu: ZZRZI) in se je v okviru obravnavane pobude obrnil na pristojno ministrstvo. Varuh zatrjuje, da določbe ZZRZI vsebujejo neustavno pravno praznino v nasprotju s 14. in 52. členom Ustave Republike Slovenije. Ministrstvo za delo, družino, socialne zadeve in enake možnosti (v nadaljnjem besedilu: ministrstvo) je Varuhu v zadnjih šestih mesecih že večkrat pojasnilo in utemeljilo zakonske rešitve na področju invalidske politike, vendar Varuh z odgovori ministrstva ni bil zadovoljen, zato se je v zvezi z navedeno problematiko obrnil na Vlado Republike Slovenije (v nadaljnjem besedilu: Vlada).

Vlada v nadaljevanju podaja naslednja pojasnila:

ZZRZI in tudi Zakon o socialnem vključevanju invalidov (Uradni list RS, št. 30/18; v nadaljnjem besedilu: ZSVI) ne urejata položaja in pravic oseb s težavami v duševnem zdravju. Navedeno področje urejata Zakon o duševnem zdravju (Uradni list RS, št. 77/08 in 46/15 – odl. US) in Resolucija o nacionalnem programu duševnega zdravja 2018–2028 (Uradni list RS, št. 24/18), predlagatelj katerih je bilo Ministrstvo za zdravje in ju je sprejel Državni zbor.

Sredi leta 2004 je začel veljati ZZRZI, ki je nadomestil Zakon o usposabljanju in zaposlovanju invalidnih oseb (Uradni list SRS, št. 18/76, Uradni list RS, št. 8/90 in 63/04 – ZZRZI). Tudi v skladu s tem zakonom je Zavod Republike Slovenije za zaposlovanje osebam, ki so se zaradi raznih oviranosti težko zaposlile, podeljeval status invalida, če osebe statusa oziroma pravic niso pridobile iz naslova zavarovanja.

ZZRZI ureja posebnosti zaposlovanja za populacijo invalidov, ne ureja pa pravic sicer nezaposlenih oseb. Za nezaposlene osebe, tako trajno kot tudi začasno, veljajo v Republiki Sloveniji drugi predpisi. S ciljem, da bi zaposlene invalidne osebe ohranile in razvile delovne sposobnosti, pridobile delovno kondicijo in delovne kompetence in se po preteku določenega časa tudi vključile v delovni proces in se zaposlile, ZZRZI daje invalidom možnost vključevanja v programe socialne vključenosti. Običajno se osebe, vključene v programe socialne vključenosti, zaposlijo v katerem od zaposlitvenih centrov in zato dobivajo (sicer subvencionirano) plačo. V skladu z Zakonom o socialno varstvenih prejemkih (Uradni list RS, št. 61/10, 40/11, 14/13, 99/13, 90/15, 88/16, 31/18 in 73/18) imajo zaradi odločbe o nezaposljivosti (ob izpolnjevanju drugih pogojev po navedenem zakonu) pravico do denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, čeprav so mlajši od 65 let.

V letu 2018 je bil sprejet ZSVI, ki je nadomestil Zakon o družbenem varstvu duševno in telesno prizadetih oseb (Uradni list SRS, št. 41/83, Uradni list RS, št. 114/06 – ZUTPG, 122/07 – odl. US, 61/10 – ZSVarPre in 30/18 – ZSVI; v nadaljnjem besedilu: ZDVDTP). Z navedenim zakonom je sledil odločbi Ustavnega sodišča iz leta 2007 in bistveno zvišal nadomestilo za invalidnost, ki so ga prejemale osebe s statusom po ZDVDTP. Višino nadomestila je izenačil s seštevkom denarne socialne pomoči in varstvenega dodatka, saj Republika Slovenija ocenjuje, da je to znesek, ki dolgoročno omogoča osebi preživetje.

Zaradi vseh že prej navedenih razlogov Vlada ne more podpreti mnenja Varuha o neustavni pravni praznini v nasprotju s 14. in 52. členom Ustave Republike Slovenije. Invalidom so po oceni Vlade zagotovljene vse v 52. členu Ustave Republike Slovenije naštetе pravice, menimo pa tudi, da je invalidom v Republiki Sloveniji zagotovljena enakost pred zakonom.

Stojan Tramte
generalni sekretar